

Latvijas Republikas Senāts

LĒMUMS

Rīgā 2026. gada 9. martā

Senāts šādā sastāvā: senators referents Erlens Kalniņš, senatori Gvido Ungurs un Marika Senkāne

rakstveida procesā izskatīja /Persona A/ (*/Persona A/*), /Persona U/ (*/Persona U/*), /Persona T/ (*/Persona T/*), /Persona S/ (*/Persona S/*), /Persona R/ (*/Persona R/*) un /Persona P/ (*/Persona P/*) blakus sūdzību par Vidzemes apgabaltiesas 2026. gada 13. janvāra lēmumu, ar kuru atstāts negrozīts Vidzemes rajona tiesas tiesneša 2025. gada 3. oktobra lēmums par blakus sūdzības iesniedzēju nostiprinājuma lūguma atstāšanu bez ievēribas.

Aprakstošā daļa

[1] Alūksnes pilsētas zemesgrāmatas nodaļījumā Nr. /numurs/ ierakstīts nekustamais īpašums /Adrese B/, kadastra Nr. /numurs/, kas sastāv no zemesgabala 2905 m² platībā (turpmāk – nekustamais īpašums). Vienlaikus ar ierakstīšanu zemesgrāmatā šī nekustamā īpašuma zemesgrāmatas nodaļījuma III daļas 1. iedaļā izdarīta atzīme, ka uz zemesgabala atrodas pašvaldībai piederošas ēkas (būves) un citām personām piederošas būves.

Sākotnēji, pamatojoties uz Alūksnes pilsētas zemes komisijas 1999. gada 27. oktobra lēmumu, zemesgrāmatā bija nostiprināta /Persona O/ īpašuma tiesība, bet pēc tam, pamatojoties uz 2007. gada 3. oktobra mantojuma apliecību, 2007. gada 10. oktobrī zemesgrāmatā tika nostiprināta /Persona V/ (*/Persona V/*) īpašuma tiesība uz nekustamo īpašumu. Savukārt, pamatojoties uz 2024. gada 17. septembra Eiropas mantošanas apliecību, 2025. gada 7. martā zemesgrāmatā nostiprināta /Persona U/, /Persona A/, /Persona T/, /Persona S/, /Persona R/ un /Persona P/ kopīgi, t. i., katram noteiktas domājamās daļas apmērā, piederoša īpašuma tiesība uz nekustamo īpašumu.

[2] /Persona U/, /Persona A/, /Persona T/, /Persona S/, /Persona R/ un /Persona P/ iesnieguši Vidzemes rajona tiesā nostiprinājuma lūgumu tiesību pārgrozīšanai vai dzēšanai, lūdzot dzēst nostiprinājuma lūdzēju kopīpašuma tiesību uz nekustamo īpašumu tā iemesla dēļ, ka viņi, pamatojoties uz Civillikuma 1032. pantu, šo nekustamo īpašumu atmet, nenododot nevienam citam, un tā rezultātā viņu īpašuma tiesība uz nekustamo īpašumu izbeidzas.

Nostiprinājuma lūgums pamatots ar 2025. gada 16. septembra notariālo aktu par nekustamā īpašuma atmešanu, kurā izteikta visu nostiprinājuma lūdzēju griba atmet nekustamo īpašumu. Aktā apliecināts, ka zvērināts notārs akta dalībniekiem tostarp norādījis, ka, neraugoties uz īpašnieka gribu izbeigt īpašuma tiesību ar lietas atmešanu, nenododot to citam (*Civillikuma 1032. pants*), par nekustama īpašuma īpašnieku viņš atzīstams tik ilgi, kamēr par tādu ir ierakstīts zemesgrāmatā (*Civillikuma 994. panta pirmā daļa*).

[3] Ar Vidzemes rajona tiesas tiesneša 2025. gada 3. oktobra lēmumu nostiprinājuma lūgums atstāts bez ievēribas.

Lēmumā norādīti šādi motīvi.

Atbilstoši Zemesgrāmatu likuma 16. panta 1. punkta „a” apakšpunktam nekustamais īpašums nevar palikt bez īpašnieka, un Zemesgrāmatu likuma jēga ir vērsta uz to, lai nodrošinātu īpašuma tiesības nepārtrauktību. Notariālajā aktā par nekustamā īpašuma atmešanu nav norādīts, kam būtu piekrietošs un nododams atņemtais nekustamais īpašums. Nav konstatējams neviens no Civillikumā paredzētajiem gadījumiem, kad iespējams dzēst zemesgrāmatā nostiprināto nostiprinājuma lūdzēju kopīpašuma tiesību, nenododot nevienam citam.

Kamēr nekustamais īpašums nav nodots jaunajam īpašniekam (konkrētai personai), tikmēr īpašnieks var lūgt ierakstīt zemesgrāmatā atzīmi par nekustamā īpašuma atmešanu.

[4] Par Vidzemes rajona tiesas tiesneša 2025. gada 3. oktobra lēmumu nostiprinājuma lūdzēji iesnieguši blakus sūdzību, lūdzot atcelt lēmumu un nodot nostiprinājuma lūgumu jaunai izskatīšanai.

[5] Ar Vidzemes apgabaltiesas 2026. gada 13. janvāra lēmumu Vidzemes rajona tiesas tiesneša 2025. gada 3. oktobra lēmums atstāts negrozīts.

Lēmumā norādīti šādi motīvi.

[5.1] Apgabaltiesa ir pievienojusies pirmās instances tiesas tiesneša secinājumam, ka nekustamā īpašuma atmešanas gadījumā tas nevar palikt bez īpašnieka, proti, nekustamā īpašuma atmešana nevar atstāt zemesgrāmatas nodalījumu bez ieraksta par īpašnieku, un īpašuma tiesības pārejai jāatspoguļojas zemesgrāmatas nodalījumā ar ierakstu par šī nekustamā īpašuma ieguvēju.

Ņemot vērā Zemesgrāmatu likuma 1. panta normu, ka nekustamo īpašumu ierakstīšana un lietu tiesību nostiprināšana zemesgrāmatā ir obligāta, kā arī Civillikuma noteikumus par atmešanas tiesiskajām sekām, proti, ka nekustamas bezīpašnieka lietas piekrīt valstij vai pašvaldībai (sk. *Civillikuma 930. panta piezīmi*), pēc nekustamā īpašuma atmešanas zemesgrāmatā nav pieļaujams īpašuma tiesības pārrāvums: īpašuma tiesības pārejai jāturpinās ar ieguvēja, t. i., valsts vai (likumā noteiktajos gadījumos) pašvaldības, īpašuma tiesības nostiprināšanu zemesgrāmatā.

Civillikuma 994. panta pirmajā daļā noteikts, ka par nekustama īpašuma īpašnieku atzīstams tikai tas, kas par tādu ierakstīts zemesgrāmatā. Tādējādi, līdzko īpašnieks atsakās no savas īpašuma tiesības, zemesgrāmatā jātiek nostiprinātai nākamā tiesību nesēja (valsts vai pašvaldības) iegūtajai īpašuma tiesībai, lai tiktu nodrošināta gan publiskā ticamība, gan civiltiesiskās apgrozības drošība. Līdzīgi zemesgrāmatu ieraksta par īpašnieku nepārtrauktības princips tiek ievērots arī citos īpašuma tiesības pārejas gadījumos. Nekustamā īpašuma atsavināšanas gadījumā nav iespējams labprātīgi nostiprināt īpašuma tiesības pāreju ieguvējam bez viņa piekrišanas šādam nostiprinājumam. Ja nekustamais īpašums kļūst par mantojuma objektu, ieraksts par mirušās personas īpašuma tiesību saglabājas līdz brīdim, kad ieguvējs lūdz nostiprināt viņa īpašuma tiesību. Strīda gadījumā īpašuma tiesības pārejas pamatu veido tiesas spriedums.

[5.2] Kaut arī normatīvajos aktos nav tieši noregulēta nekustamā īpašuma atmešanas procesuālā kārtība, tas nedrīkst mainīt Civillikuma un Zemesgrāmatu likuma pamatprincipus. Tā kā atņemtais nekustamais īpašums piekrīt valstij vai (likumā noteiktajos gadījumos) pašvaldībai, turklāt likumā nav paredzēta valsts vai pašvaldības iespēja atteikties no šādas bezīpašnieka lietas pieņemšanas, nekustamā īpašuma atmešana nerada situāciju, kurā nekustamais īpašums paliek bez īpašnieka. No minētā savukārt izriet, ka nekustamā īpašuma atmetējs nav tiesīgs lūgt dzēst zemesgrāmatas ierakstu par viņu kā īpašnieku, atstājot zemesgrāmatas nodalījuma II daļas 1. iedaļu bez ieraksta par īpašnieku. Īpašuma tiesības pāreja ir jāturpina ar ieguvēja (valsts vai pašvaldības) kā īpašnieka ierakstīšanu zemesgrāmatā, lai nodrošinātu civiltiesiskās apgrozības drošību un publisko ticamību.

[5.3] Nostiprinājuma lūdzējiem kā kopīpašniekiem ir garantēta brīvība rīkoties ar savu nekustamo īpašumu, tostarp to atņemt, nenododot nevienam konkrēti. Tomēr, ņemot vērā zemesgrāmatu ieraksta par īpašnieku obligātumu un nepārtrauktību, minētā rīcības brīvība neatbrīvo nostiprinājuma lūdzējus no likumā paredzētajiem nosacījumiem attiecībā uz to, kā rīkojas ar atņemtiem nekustamiem īpašumiem.

Ievērojot likumā noteikto regulējumu un „praksē aprobēto procedūru” (tā – lēmuma tekstā), īpašniekam, kurš atņem nekustamo īpašumu, būtu pienākums pašam vai ar zvērināta notāra starpniecību paziņot par to valstij (Valsts ieņēmumu dienestam, SIA „Publisko aktīvu pārvaldītājs Possessor”), nosūtot notariālo aktu par nekustamā īpašuma atmešanu. Tieši atmetējs ir ieinteresēts ierosināt šo procedūru, jo tā garantē īpašuma tiesības pāreju un ieguvēja īpašuma tiesības nostiprināšanu zemesgrāmatā, kas savukārt ļauj atmetēju kā īpašnieku dzēst no zemesgrāmatas. Blakus sūdzības iesniedzēji nav norādījuši, ka šādas darbības būtu veiktas.

Arī zvērinātam notāram, taisot notariālo aktu par nekustamā īpašuma atmešanu, saskaņā ar Notariāta likuma 87.¹ pantu būtu pienākums izskaidrot atmetējam Civillikuma 930. un 931. panta noteikumus, ka atņemtais nekustamais īpašums kā bezīpašnieka lieta uz piegūšanas pamata piekritīs valstij vai (likumā noteiktajos gadījumos) pašvaldībai, šādi gādājot par minētā akta nosūtīšanu publiskai personai. Taču no 2025. gada 16.

septembra notariālā akta neizriet, ka zvērināts notārs būtu izskaidrojis nostiprinājuma lūdzējiem kā minētā akta dalībniekiem iepriekšminētās tiesiskās sekas un nosūtījis šo aktu attiecīgajam adresātam.

Turpretī tiesnesim, izskatot zemesgrāmatu lietas, ir pienākums saglabāt neitralitāti. Tāpēc viņa kompetencē nav ierosināt atnestā nekustamā īpašuma piegūšanas procesa uzsākšanu un lemt, kurai publiskai personai piekrist konkrētais nekustamais īpašums.

[5.4] Apgabaltiesa ir pievienojusies pirmās instances tiesas tiesneša norādītajam, ka īpašnieks ir tiesīgs lūgt ierakstīt zemesgrāmatā atzīmi par nekustamā īpašuma atmešanu, jo šāda atzīme apliecina atmetēja gribas izteikumu, atspoguļo patieso tiesisko situāciju, nodrošina publisku ticamību un informē trešās personas par nekustamā īpašuma statusu līdz brīdim, kad tiek nostiprināta ieguvēja īpašuma tiesība.

Turklāt apgabaltiesa *obiter dictum* izskaidrojusi, ka nostiprinājuma lūdzēji ir tiesīgi izvērtēt iespēju atnest nekustamo īpašumu, to atdotot konkrētai personai, jo no zemesgrāmatas nodalījuma ierakstiem redzams, ka uz zemesgabala atrodas pašvaldībai un citām personām piederošas ēkas (būves), kas nozīmē, ka pašvaldība vai citas personas varētu būt ieinteresētas iegūt īpašumā zemesgabalu un tādējādi veicināt zemesgabala un uz tā esošo ēku (būvju) vienotības atjaunošanu.

[6] Par Vidzemes apgabaltiesas 2026. gada 13. janvāra lēmumu nostiprinājuma lūdzēji iesnieguši blakus sūdzību, lūdzot atcelt lēmumu un nodot nostiprinājuma lūgumu jaunai izskatīšanai.

Blakus sūdzībā norādīti šādi argumenti.

[6.1] Tiesa ir nepareizi piemērojusi Civillikuma 1032. pantu, kas nepārprotami noteic, ka „ar īpašnieka gribu viņa īpašuma tiesība uz kādu lietu izbeidzas, kad viņš lietu atmet, nenododams citam”. Tāpēc nostiprinājuma lūdzēju kā kopīpašnieku gribas izteikums atnest nekustamo īpašumu, kas ietverts nostiprinājuma lūgumā un 2025. gada 16. septembra notariālajā aktā par nekustamā īpašuma atmešanu, nedrīkst tikt padarīts atkarīgs no tā, vai nostiprinājuma lūdzēji ir norādījuši konkrētu personu, kurai „nododams” atnestais nekustamais īpašums. Īpašnieka gribas izteikumā par nekustamā īpašuma atmešanu nav jānorāda persona, kurai nododams atnestais nekustamais īpašums. Ja atmetējam gribas izteikumā vajadzētu norādīt to, kuram lieta ir nododama, šāda rīcība būtu nevis lietas atmešana, bet gan tās atsavināšana citam.

Civillikuma 1032. pantā paredzētā īpašnieka tiesiskā iespēja atnest lietu, to nenodot citam, ietilpst īpašuma tiesības tvērumā. Atstājot bez ievēribas nostiprinājuma lūgumu par nekustamā īpašuma atmešanu uz minētās normas pamata, tiesa ir pārkāpusi nostiprinājuma lūdzēju īpašuma tiesību, kas ir Latvijas Republikas Satversmes 105. pantā garantētā pamattiesība.

Zemesgrāmatu likums un uz tā pamata izdotie Ministru kabineta 2006. gada 31. oktobra noteikumi Nr. 898 „Noteikumi par zemesgrāmatu nostiprinājuma lūguma formām” – pretēji lēmumā norādītajam – regulē kārtību, kādā iesniedzams un izskatāms nostiprinājuma lūgums par īpašuma tiesības nostiprinājuma dzēšanu nekustamā īpašuma atmešanas dēļ.

[6.2] Lēmumā nepareizi secināts, ka nekustamā īpašuma atmešanas gadījumā tas nevar pastāvēt bez īpašnieka, proti, ka nekustamā īpašuma atmešana nevar atstāt zemesgrāmatas nodalījumu bez ieraksta par īpašnieku, un īpašuma tiesības pārejai jāatspoguļojas zemesgrāmatas nodalījumā ar ierakstu par šī nekustamā īpašuma ieguvēju.

Konkrētajā gadījumā tikai pēc ieraksta par nostiprinājuma lūdzēju īpašuma tiesību dzēšanas zemesgrāmatā nekustamais īpašums kļūs par bezīpašnieka lietu, kā rezultātā valstij vai pašvaldībai radīsies īpašuma tiesība uz šo nekustamo īpašumu. Nostiprinājuma lūdzēju izdarītais gribas izteikums atnest nekustamo īpašumu nepadara to par bezīpašnieka lietu, jo atbilstoši zemesgrāmatu publiskās ticamības principam nostiprinājuma lūdzēji ir nekustamā īpašuma kopīpašnieki līdz ieraksta par viņu īpašuma tiesību dzēšanai. Lēmumā minētais zemesgrāmatu ieraksta par īpašnieku nepārtrauktības princips nozīmē nepieciešamību atspoguļot zemesgrāmatā katru īpašnieka maiņu, nevis ierobežo īpašnieka tiesību atnest nekustamo īpašumu.

[6.3] Lēmumā pamatoti konstatēts, ka nostiprinājuma lūdzējiem kā kopīpašniekiem ir garantēta brīvība rīkoties ar savu nekustamo īpašumu, tostarp to atnest, nenododot nevienam konkrēti.

Tomēr – pretēji šim konstatējumam – tiesa ir atsaukusies uz „praksē aprobēto procedūru”, kurai atbilstoši nostiprinājuma lūdzējiem „būtu pienākums” par nekustamā īpašuma atmešanu paziņot valstij (Valsts ieņēmumu

dienestam, SIA „Publisko aktīvu pārvaldītājs Possessor”), nosūtot notariālo aktu par nekustamā īpašuma atmešanu.

Ja arī pastāv tāda „praksē aprobēta procedūra”, tad tā nedrīkst būt pretrunā tiesas konstatētajai nostiprinājuma lūdzēju tiesībai atņemt nekustamo īpašumu, nenododot to citam. Turklāt situācijā, kurā pēc tiesas ieskata neesot tieša normatīvā regulējuma tam, kā valsts vai pašvaldība pārņem atņemto nekustamo īpašumu, šī iespējamā problēma nedrīkst tikt pārcelta uz privātpersonu pleciem. Valsts pārvaldes institūcijām jānodrošina savstarpēja saziņa, lai uzsāktu atņemtā nekustamā īpašuma nostiprināšanu uz valsts vai pašvaldības vārda.

[6.4] Apgabaltiesas *obiter dictum* dotais izskaidrojums, ka nostiprinājuma lūdzēji esot tiesīgi izvērtēt iespēju atņemt nekustamo īpašumu, to atdodot konkrētai personai, ir pretrunā lietas atmešanas būtībai. Nekustamā īpašuma atdošanas citai personai gadījumā būs runa nevis par lietas atmešanu, bet gan par tās atsavināšanu citam.

Pēc nostiprinājuma lūdzēju vairākkārtējiem piedāvājumiem nedz pašvaldība, nedz citi uz nekustamā īpašuma (zemesgabala) esošo ēku (būvju) īpašnieki nav izteikuši vēlmi iegūt nekustamo īpašumu, kas visticamāk izskaidrojams ar ekonomisko situāciju reģionā un pašvaldības kompetenci, kura konkrētajā gadījumā nav tiesīga uzsākt nekustamā īpašuma iegādes procedūru. Tā kā uz nekustamā īpašuma (zemesgabala) atrodas pašvaldībai piederošas ēkas (būves), tas piekritīs pašvaldībai tikai pēc ieraksta par nostiprinājuma lūdzēju īpašuma tiesību dzēšanas zemesgrāmatā (sk. likuma „Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937. gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību” 14. panta piekto daļu).

Motīvu daļa

[7] Pārbaudījis lietas materiālus un apsvēris blakus sūdzībā norādītos argumentus, Senāts atzīst, ka Vidzemes rajona tiesas tiesneša 2025. gada 3. oktobra lēmums un Vidzemes apgabaltiesas 2026. gada 13. janvāra lēmums ir atceļami turpmāk norādīto argumentu un apsvērumu dēļ.

[8] Senāts piekrīt blakus sūdzības argumentam, ka, atstājot bez ievērības nostiprinājuma lūgumu par nostiprinājuma lūdzēju īpašuma tiesības nostiprinājuma dzēšanu nekustamā īpašuma atmešanas dēļ, tiesa ir nepareizi piemērojusi Civillikuma 1032. pantu, kā arī attiecībā uz nostiprinājuma lūdzējiem nepamatoti ierobežojusi Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. pantā nostiprināto īpašuma garantiju.

[8.1] Proti, Satversmes 105. panta pirmajā teikumā ir nostiprināta īpašuma garantija (*ikvienam ir tiesības uz īpašumu*), kas nodrošina ikviena tiesību subjekta brīvību mantiski tiesiskajā jomā un iespēju patstāvīgi iegūt un izmantot mantiskus labumus, kā arī ar tiem rīkoties. Īpašuma institucionālā garantija uzliek pienākumu likumdevējam saglabāt to tiesību institūtu būtību, kuri nodrošina mantisku labumu iegūšanu un izmantošanu, kā arī rīcību ar tiem. Savukārt īpašuma individuālgarantija aizsargā konkrētiem tiesību subjektiem piederošās mantiska rakstura subjektīvās tiesības, visupirms nodrošinot ikviena aizsardzību pret valsts īstenotu nepamatotu iejaukšanos īpašuma izmantošanā (sk. *Grūtups A., Kalniņš E. Civillikuma komentāri. Trešā daļa. Lietu tiesības. Īpašums. Otrais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2002, 14.–15. lpp.; Balodis K. Latvijas Republikas Satversmes 105. panta komentārs. Grām.: Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Autoru kolektīvs prof. R. Baloža zinātniskā vadībā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2011, 465.–466. lpp.*). Šajā ziņā Satversmes tiesas judikatūrā nostiprinājusies atziņa, ka Satversmes 105. pantā ir paredzēta visaptveroša mantiska rakstura tiesību garantija, kas neaprobežojas tikai ar īpašuma tiesību Civillikuma izpratnē. Ar „tiesībām uz īpašumu” saprotamas visas mantiska rakstura tiesības, kuras tiesīgā persona var izlietot par labu sev un ar kurām tā var rīkoties pēc savas gribas (sk., piemēram, *Satversmes tiesas 2025. gada 30. jūnija sprieduma lietā Nr. 2024-23-01 8. punktu*).

Viena no Satversmes 105. panta pirmajā teikumā nostiprinātās īpašuma individuālgarantijas izpausmēm ir jebkura īpašnieka tiesiska iespēja brīvi un pēc savas gribas rīkoties ar tam piederošo īpašuma tiesību, tostarp ne tikai atsavināt un atdot (pārnest) citam savu īpašuma tiesību, slēdzot tiesiskus darījumus starp dzīvajiem vai nāves gadījumam (sk. *Civillikuma 1037. pantu*), bet arī atteikties no savas īpašuma tiesības, nepārnesot to nevienam citam (sk. *Civillikuma 1032. pantu*), ciktāl valsts sabiedrības interesēs saskaņā ar likumu nav ierobežojusi šo tiesisko iespēju (sk. *Satversmes 105. panta otro un trešo teikumu*). Arī Senāts ir norādījis, ka atbilstoši Civillikuma 1032. un 1037. pantam īpašuma tiesība ietver tiesisku iespēju rīkoties ar lietu, slēdzot tiesiskus darījumus, tostarp atņemt

lietu, nepārnesot īpašuma tiesību citai personai (sk. *Senāta 2011. gada 2. novembra lēmuma lietā Nr. SKC-781/2011, C01161910, 11. punktu*).

[8.2] Civillikuma 1032. pantā noteikts, ka „ar īpašnieka gribu viņa īpašuma tiesība uz kādu lietu izbeidzas, kad viņš lietu atmet, nenododams citam, kā arī kad viņš īpašuma tiesību uz to atdod citam”. Šī norma, kas pārņemta no 1864. gada Vietējo civillikumu kopojuma 867. panta, attiecas gan uz kustamām lietām, gan uz nekustamiem īpašumiem (sk. *Erdmann C. System des Privatrechts der Ostseeprovinzen Liv-, Est- und Curland. Zweiter Band. Sachenrecht. Riga: N. Kymmels Verlag, 1891, S. 183, Fn. 5*).

[8.2.1] Kustamas lietas atmešana ir īpašnieka atteikšanās no lietas valdījuma nolūkā atteikties no īpašuma tiesības uz šo lietu. Proti, kustamas lietas atmešanai kā objektīvs priekšnoteikums nepieciešama faktiskā atteikšanās no lietas valdījuma (valdījuma izbeigšana), bet kā subjektīvs priekšnoteikums – īpašnieka griba atteikties no īpašuma tiesības, kas var būt izteikta kā noteikti, tā arī klusējot jeb konkludenti (sk. *Civillikuma 901. panta pirmo daļu un 941. pantu*). No lietas atmešanas jānošķir kustamas lietas valdījuma zaudēšana ārēju apstākļu ietekmē, jo šādā gadījumā trūkst īpašnieka gribas atteikties no īpašuma tiesības (sk. *Civillikuma 942. pantu*). Ar atmešanu kustama lieta kļūst par bezīpašnieka lietu un var būt par piegūšanas priekšmetu (sk. *Civillikuma 931. panta 2. punktu un 941. pantu*).

[8.2.2] Tā kā publicitātes līdzeklis īpašuma un citām lietu tiesībām uz nekustamu īpašumu ir zemesgrāmatas ieraksti (sk. *Zemesgrāmatu likuma 1. un 4. pantu*), valdījuma uz nekustamu īpašumu zaudēšana nav nepieciešama un nav arī pietiekama tam, lai īpašnieks vienpusēji atteiktos no īpašuma tiesības uz nekustamu īpašumu.

Proti, lai atmestu nekustamu īpašumu, pirmkārt, nepieciešams Zemesgrāmatu likumā paredzētajām formas prasībām atbilstošs nostiprinājuma lūgums, kas adresēts tiesai un pamatots ar nekustamā īpašuma īpašnieka vienpusēju tiesisku darījumu (gribas izteikumu), ar ko viņš atsakās no savas īpašuma tiesības uz nekustamu īpašumu, nepārnesot šo tiesību nevienam citam. Šāda atteikšanās nedrīkst būt aprobežota ar termiņu vai nosacījumu. Turklāt likumam atbilstošā šādā gadījumā ir nostiprinājuma lūgumā izteikts lūgums izdarīt ierakstu par „īpašuma tiesības izbeigšanos”, nevis, piemēram, lūgums „dzēst īpašuma tiesības nostiprinājumu”, jo – atšķirībā no tādiem ierakstiem, ar kuriem nostiprinātas cita veida tiesības uz nekustamu īpašumu, tostarp tiesību nodrošinājumi vai aprobežojumi (sk. *Zemesgrāmatu likuma 4. pantu*), un kurus saskaņā ar likumu ir iespējams dzēst (sk. *Zemesgrāmatu likuma 15. panta 2. punkta „b” apakšpunktu, 16. panta 2. punkta „e” apakšpunktu, 17. panta 2. punktu, 18. panta 3. un 4. punktu*), – attiecībā uz īpašuma tiesības nostiprinājumu šāds risinājums Zemesgrāmatu likumā nav paredzēts (sal. *Senāta 2025. gada 20. oktobra sprieduma lietā Nr. SKC-802/2025, ECLI:LV:AT:2025:1020.C68434420.48.S, 8.2. punktu*). Otrkārt, nekustama īpašuma atmešanai nepieciešams, lai uz iepriekšminētā darījuma pamata (sk. *Zemesgrāmatu likuma 44. panta pirmo daļu*) zemesgrāmatas nodalījuma II daļas 1. iedaļā tiktu izdarīts ieraksts par konkrētajam īpašniekam piederošās īpašuma tiesības izbeigšanos ar piebildi – „nekustama īpašuma atmešanas dēļ” vai „sakarā ar nekustama īpašuma atmešanu”.

Jāpiebilst, ka īpašnieka tiesiska iespēja vienpusēji atteikties no savas īpašuma tiesības uz nekustamu īpašumu līdzīgi ir īstenojama arī atbilstoši, piemēram, Šveices, Vācijas un Austrijas tiesībām (sk. *Kerner A in: Kostkiewicz J. K., Wolf S., Amstutz M., Fankhauser R. (Hrsg.) ZGB Kommentar. 3. Auflage. Zürich: Orell Füssli Verlag, 2016, ZGB Art. 666 N 2 ff; Ruhwinkel S. in: Gaier R. (Red.) Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch. Band 8. Sachenrecht §§ 854–1296, WEG, ErbbauRG. 9. Auflage. München: Verlag C. H. Beck, 2023, BGB § 928 Rn. 1 ff; Riss O. in: Koziol H., Bydlinski P., Bollenberger R. (Hrsg.) Kurzkommentar zum ABGB. 5. Auflage. Wien: Verlag Österreich, 2017, ABGB § 387 Rz. 1 f*). Praksē nekustamo īpašumu atmešana notiek reti un parasti tiek atmesti tādi nekustamie īpašumi, kuri ir pārmērīgi apgrūtināti (ar publiski tiesiskām vai privāttiesiskām nastām) vai arī citādi ir saimnieciski nerentabli.

[8.3] Ar nekustamā īpašuma atmešanu (sk. *šā lēmuma 8.2.2. punktu*) izbeidzas līdzšinējā īpašnieka (lietas atmetēja) īpašuma tiesība uz šo nekustamo īpašumu visā tā sastāvā, tostarp uz dabiskajiem augļiem, ciktāl tie nav atdalīti no nekustamā īpašuma (sk. *Civillikuma 856. pantu*), un pēc vispārīgā principa – arī uz visiem konkrētā nekustamā īpašuma piederumiem (sk. *Civillikuma 852., 853. un 858. pantu*).

[8.3.1] Kaut arī šāds nekustamais īpašums kļūst par bezīpašnieka lietu, tas nav piegūstams, jo saskaņā ar Civillikuma 930. panta piezīmi „nekustamas bezīpašnieka lietas piekrīt valstij”, turklāt „likumā noteiktos

gadījumos nekustamas bezīpašnieka lietas piekrīt pašvaldībai”. Citiem vārdiem, nekustams īpašums, kas atmešanas dēļ kļuvis par bezīpašnieka lietu, atmešanas brīdī uz likuma pamata (*ipso iure*), t. i., neatkarīgi no attiecīga ieraksta izdarīšanas zemesgrāmatā (sk. *Civillikuma 1477. panta otro daļu*), pāriet valsts īpašumā vai likumā noteiktajos gadījumos – vietējās pašvaldības īpašumā (sk. *Pašvaldību likuma 73. panta piekto daļu, likuma „Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937. gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību” 14. panta piekto daļu*). Nedz valstij, nedz pašvaldībai nav rīcības brīvības atteikties no tai piekrituša nekustamā īpašuma, tāpēc nedz valstij, nedz pašvaldībai nav jāizdara nekāds gribas izteikums, lai iegūtu savā īpašumā tai piekritušo nekustamo īpašumu (sk. *likumprojekta Nr. 1500/Lp13 „Grozījumi Civillikumā” anotācijas sadaļu „Regulējuma būtība un mērķis”*. Pieejams: <https://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS13.nsf/0/A4CCD534492F218EC22588540044738A?OpenDocument>).

Uz likuma pamata jau iegūto īpašuma tiesību uz tai piekritušo nekustamo īpašumu (sk. *Civillikuma 930. panta piezīmi un 1477. panta otro daļu*) valsts vai pašvaldība ir kompetenta lūgt nostiprināt zemesgrāmatā „pēc savas vēlēšanās” (sk. *Zemesgrāmatu likuma 5. pantu*), lai tādējādi visas trešās personas informētu par to, kuras publiskās personas īpašumā ir nonācis atņemtais nekustamais īpašums. Turklāt no Civillikuma 993. panta otrās daļas un Zemesgrāmatu likuma 1. panta trešā teikuma izriet, ka arī uz likuma pamata pastāvoša (iegūta) īpašuma tiesība pēc vispārīgā principa ir jānostiprina zemesgrāmatā, lai publiskās zemesgrāmatas būtu pilnīgas un ticamas (sal. *Senāta Apvienotās sapulces 1936. gada 17. jūnija spriedums Nr. 14. Grām.: XII Izvilkumi no Latvijas Senāta Civilā kasācijas departamenta spriedumiem. Sastādījuši: senators F. Konradi un Rīgas apgabaltiesas loceklis A. Valters. Rīga: Izdevniecība „Grāmatrūpnieks”, 1935/1936, 715. lpp.*).

[8.3.2] Ar nekustamā īpašuma atņemšanu netiek skartas lietu tiesības, kuras apgrūtina nekustamo īpašumu (piemēram, apbūves tiesība, servitūta tiesība, reālnastas tiesība, hipotēka) vai kuras nodibinātas par labu šim nekustamam īpašumam (piemēram, reālservitūta tiesība vai reālnastas tiesība), kā arī netiek skartas uz šo nekustamo īpašumu zemesgrāmatā nostiprinātās saistību tiesības (piemēram, nomas tiesība vai īres tiesība).

Nekustamā īpašuma atņemšanas rezultātā līdzšinējais īpašnieks uz turpmāku laiku atbrīvojas no visām uz nekustamo īpašumu gulošajām privāttiesiskajām un publiski tiesiskajām nastām (sk. *Civillikuma 863. un 864. pantu*). Tajā pašā laikā līdzšinējais īpašnieks neatbrīvojas no personiskiem pienākumiem, kuri saistīti ar īpašuma tiesību un radušies līdz nekustamā īpašuma atņemšanai, piemēram, no pienākuma nomaksāt nekustamā īpašuma nodokļa parādu (sk. *likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli” 7. un 9. pantu*). Tāpēc nekustamā īpašuma atņemšanai pēc analogijas ir piemērojami likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli” 9. panta trešās daļas noteikumi, proti, ja īpašnieks nekustamo īpašumu atmet, tad zemesgrāmatas ierakstu par viņa īpašuma tiesības izbeigšanos var izdarīt pēc tam, kad ir nomaksāts nekustamā īpašuma nodokļa pamatparāds, soda nauda un nokavējuma nauda, kā arī veikts nodokļa maksājums par taksācijas gadu, kurā notiek nekustamā īpašuma atņemšana, un tiesnesis par to ir pārliecinājies tiešsaistes datu pārraides režīmā.

[8.4] Regulējot „īpašuma tiesības izbeigšanos ar īpašnieka gribu”, Civillikuma 1032. pantā ir skaidri nošķirta 1) lietas atņemšana, nepārnesot īpašuma tiesību nevienam citam, no 2) īpašuma tiesības atsavināšanas un atdošanas (pārņemšanas) citam.

[8.4.1] It īpaši attiecībā uz nekustamiem īpašumiem atšķirība starp abiem minētajiem rīcības veidiem no tiesisko seku viedokļa ir principiāla, jo pirmajā gadījumā darbojas relatīvā ieraksta princips, turpretī otrajā gadījumā – obligātā ieraksta princips.

Atbilstoši obligātā ieraksta principam tādu īpašuma tiesību uz nekustamu īpašumu, kuru īpašnieks ar tiesisku darījumu atsavina un atdod (pārnes) citam subjektam (ieguvējam) un kura pāriet ieguvējam atsevišķās pēctecības ceļā, pēdējais iegūst vienīgi ar brīdi, kad šī īpašuma tiesība uz ieguvēja vārda ir tikusi nostiprināta zemesgrāmatā (sk. *Civillikuma 993. panta pirmo daļu un 1477. panta pirmo daļu*). Šādam īpašuma tiesības nostiprinājumam ir tiesiskās sekas nodibinošs jeb konstitutīvs spēks. Proti, šādā gadījumā atsavinātājs zaudē īpašuma tiesību, respektīvi, tā pāriet ieguvējam, tikai ar brīdi, kad zemesgrāmatā ir tikusi nostiprināta ieguvēja īpašuma tiesība. Turpretī atbilstoši relatīvā ieraksta principam tāda īpašuma tiesība uz nekustamu īpašumu, kura pastāv vai ir iegūta (pārgājusi ieguvējam) uz likuma pamata, piemēram, mantošanas ceļā (sk. *Civillikuma 701. pantu, 702. panta pirmo daļu un 1034. pantu*), komercsabiedrību apvienošanas vai sadalīšanas rezultātā (sk. *Komerclikuma 350. panta otro daļu*), ir spēkā pret visām trešajām personām neatkarīgi no tās nostiprināšanas

zemesgrāmatā (sk. *Civillikuma 1477. panta otro daļu*). Šādam īpašuma tiesības nostiprinājumam ir vienīgi informējošs jeb deklaratīvs spēks (sk. *Kalniņš E. Laulāto manta laulāto likumiskajās mantiskajās attiecībās. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 237.–240. lpp.*).

[8.4.2] Turklāt Senāta judikatūrā atzīts, ka ar mantojuma pieņemšanu visas mantojuma atstājēja īpašuma tiesības pāriet mantojumu pieņēmušajam mantniekam, un juridiski šī pāreja notiek jau mantojuma atstājēja nāves, t. i., mantojuma atklāšanās brīdī (sk. *Civillikuma 701. pantu, 702. panta pirmo daļu un 1034. pantu*), jo mantojuma pieņemšanai ir atpakaļvērstas spēks, tādējādi nodrošinot īpašuma tiesību nepārtrauktību (sk. *Senāta 2012. gada 26. oktobra sprieduma lietā Nr. SKC-710/2012, C04373906, 8.2. punktu, 2016. gada 29. februāra sprieduma lietā Nr. SKC-48/2016, C32218710, 10. punktu, 2019. gada 27. februāra sprieduma lietā Nr. SKC-29/2019, ECLI:LV:AT:2019:0227.C40161815.2.S, 8.1. punktu*). Kā norādījis Senāts, saskaņā ar *Civillikuma 1477. pantu* šādā gadījumā mantnieks iegūst īpašuma tiesību uz mantoto nekustamo īpašumu nevis tās nostiprināšanas brīdī, bet gan uz likuma pamata jau mantojuma atklāšanās brīdī (sk. *Senāta 2016. gada 29. februāra sprieduma lietā Nr. SKC-48/2016, C32218710, 10. punktu*), un uz šādu gadījumu nav attiecināms zemesgrāmatu obligātā ieraksta princips (sk. *Senāta 2016. gada 17. maija sprieduma lietā Nr. SKC-113/2016, C32231310, 8.2. punktu*).

[8.5] Pārbaudāmajā lēmumā pareizi atzīts, ka īpašnieka atmests nekustams īpašums piekrīt valstij vai likumā noteiktajos gadījumos pašvaldībai, kura nav tiesīga atteikties no tai piekrituša nekustamā īpašuma, tāpēc nekustamā īpašuma atmešana nerada situāciju, kurā nekustamais īpašums paliek bez īpašnieka.

[8.5.1] Taču uz minētās atziņas pamata tiesa ir izdarījusi kļūdainu secinājumu, ka nekustamā īpašuma atmetējs nav tiesīgs lūgt dzēst zemesgrāmatas ierakstu par viņa īpašuma tiesību, tādējādi atstājot zemesgrāmatas nodalījuma II daļas 1. iedaļu bez ieraksta par īpašnieku, šo savu secinājumu papildus argumentējot ar „zemesgrāmatu ieraksta par īpašnieku nepārtrauktības principu” (tā – pārbaudāmā lēmuma tekstā) un to, ka atmešanas gadījumā nekustamais īpašums nevar palikt bez zemesgrāmatas ieraksta par īpašnieku.

Pirmkārt, šis secinājums nonāk krasā pretrunā ar tiesas iepriekš izteikto juridiski pareizo atziņu, ka nekustamā īpašuma atmešana nerada situāciju, kurā tas paliek bez īpašnieka, jo šāds nekustamais īpašums uz likuma pamata piekrīt valstij vai likumā noteiktajos gadījumos – pašvaldībai (sk. *Civillikuma 930. panta piezīmi*).

Otrkārt, tiesas argumentācijā izmantotais „zemesgrāmatu ieraksta par īpašnieku nepārtrauktības princips”, ņemot vērā pašas tiesas atklāto šā principa saturu (sk. *šā lēmuma 5.1. punktu*), īstenībā ir pārprasts „īpašuma tiesību nepārtrauktības princips”, kuru Senāts formulējis attiecībā uz īpašuma tiesības pāreju mantošanas ceļā un kuram ir pavisam cits saturs un tiesiskās sekas (sk. *šā lēmuma 8.4.2. punktu*).

Treškārt, norādot uz nepieciešamību vai pat juridisku pienākumu nekustamā īpašuma atmetējam gādāt par to, lai vienlaikus ar ierakstu par viņa īpašuma tiesības izbeigšanos tiktu izdarīts ieraksts par nākamā īpašnieka, t. i., valsts vai pašvaldības, īpašuma tiesības nostiprināšanu (sk. *šā lēmuma 5.3. punktu*), tiesa attiecībā uz nostiprinājuma lūdzējiem ir nepamatoti ierobežojusi Satversmes 105. panta pirmajā teikumā nostiprināto īpašuma individuālgarantiju, liedzot nostiprinājuma lūdzējiem kā privātpersonām tiesisku iespēju brīvi un pēc savas gribas rīkoties ar viņiem piederošo īpašuma tiesību uz nekustamo īpašumu (sk. *šā lēmuma 8.1. punktu*) atbilstoši vienam no *Civillikuma 1032. pantā* tiešā veidā paredzētajiem rīcības veidiem, t. i., atnest lietu, nepārnesot īpašuma tiesību nevienam citam.

[8.5.2] Kā jau norādīts iepriekš, saskaņā ar *Civillikuma 1032. pantu* ikviens nekustama īpašuma īpašnieks ir tiesīgs atnest savu lietu, vērsties tiesā ar nostiprinājuma lūgumu, kurš pamatots ar vienpusēju tiesisku darījumu (gribas izteikumu) par īpašnieka atteikšanos no īpašuma tiesības, nepārnesot to nevienam citam, un kurā lūgts izdarīt ierakstu par īpašuma tiesības izbeigšanos nekustama īpašuma atmešanas dēļ (sk. *šā lēmuma 8.2.2. punktu*).

Izskatot šādu nostiprinājuma lūgumu, tiesnesim jārīkojas atbilstoši *Zemesgrāmatu likuma 77. pantā* un citās normās regulētajai kompetencei un jānolemj (pilnībā vai daļēji) apmierināt nostiprinājuma lūgumu vai arī atstāt to bez ievēribas, ja tādām lēmumam ir pamats (sk. *Zemesgrāmatu likuma 79. pantu un 82. panta pirmo daļu*). Pamats nostiprinājuma lūguma atstāšanai bez ievēribas var būt ne tikai, piemēram, nostiprinājuma lūguma neatbilstība *Zemesgrāmatu likuma prasībām* (sk. *Zemesgrāmatu likuma 77. panta 1. punktu*), zemesgrāmatā nostiprināta maksātspējas atzīme, piedziņas atzīme vai aizlieguma atzīme (sk. *Zemesgrāmatu likuma 46. panta pirmo un otro*

daļu, 77. panta 2. punktu) vai apstāklis, ka līdz lēmuma pieņemšanai saņemta kriminālprocesa virzītāja apstiprināta lēmuma kopija par aresta uzlikšanu mantai (sk. Zemesgrāmatu likuma 77. panta 5. punktu), bet arī tiesiskā darījumā noteikts un zemesgrāmatā ierakstīts aizliegums atsavināt nekustamo īpašumu (sk. Civillikuma 1080. un 1081. pantu, Zemesgrāmatu likuma 16. panta 2. punkta „b” apakšpunktu) vai apstāklis, ka īpašnieks nav nomaksājis nekustamā īpašuma nodokļa parādu vai arī nav veicis nodokļa maksājumu par taksācijas gadu, kurā notiek nekustamā īpašuma atmešana (sal. likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli” 9. panta trešā daļa). Tas tāpēc, ka nekustama īpašuma atmešana – līdzīgi kā īpašuma tiesības atsavināšana un atdošana (pārņemšana) citam – no īpašnieka viedokļa nozīmē īpašuma tiesības zaudēšanu viņa paša gribētas liettiesiskās rīcības izdarīšanas dēļ (sk. Civillikuma 1032. pantu).

Tāču, neraugoties uz šādu līdzību, pamats nostiprinājuma lūguma atstāšanai bez ievēribas juridiski nevar būt nedz apstāklis, ka pirms šī lūguma iesniegšanas tiesai īpašnieks personīgi vai ar zvērināta notāra starpniecību nav gādājis par to, lai valstij vai vietējai pašvaldībai paziņotu par īpašnieka gribu atnest nekustamo īpašumu, nedz arī apstāklis, ka īpašnieks nav sagādājis sev tiesību pārņemēju, lai nenotiktu īpašuma tiesības „pārāvums” (tā – pārbaudāmā lēmuma tekstā). Proti, ar brīdi, kad zemesgrāmatas nodalījuma II daļas 1. iedaļā tiek izdarīts ieraksts par konkrētajam īpašniekam piederošās īpašuma tiesības izbeigšanos nekustama īpašuma atmešanas dēļ, tas kļūst par bezīpašnieka lietu un tajā pašā brīdī uz likuma pamata (*ipso iure*), t. i., neatkarīgi no attiecīga ieraksta izdarīšanas zemesgrāmatā (sk. Civillikuma 1477. panta otro daļu), pāriet valsts īpašumā vai likumā noteiktajos gadījumos – vietējās pašvaldības īpašumā (sk. šā lēmuma 8.2.2. un 8.3.1. punktu). Šādā situācijā darbojas nevis obligātā ieraksta princips, kā to kļūdaini uzskatījusi tiesa, bet gan relatīvā ieraksta princips (sk. šā lēmuma 8.4.1. punktu).

[8.5.3] Kā pamatoti aizrādīts blakus sūdzībā, ja pēc tiesas ieskata normatīvajos aktos nav tieši noregulēta kārtība, kādā atmetams nekustamais īpašums un kādā to pārņem valsts vai attiecīgā pašvaldība, tad šādu iespējamo problēmu nav pieļaujams pārcelt uz privātpersonas pleciem, un tieši valsts institūcijām jānodrošina savstarpēja saziņa, lai uzsāktu atmetā nekustamā īpašuma pārņemšanu un nostiprināšanu uz valsts vārda vai likumā paredzētajos gadījumos – uz vietējās pašvaldības vārda.

Turklāt, kā pareizi norādīts blakus sūdzībā, tiesas *obiter dictum* dotais izskaidrojums, ka īpašnieks ir tiesīgs izvērtēt iespēju atnest nekustamo īpašumu, to atdodot konkrētai personai, ir pretrunā Civillikuma 1032. pantā regulētās lietas atmešanas būtībai, jo īpašuma tiesības pārņēmeja sagādāšanas un īpašuma tiesības pārņemšanas jaunajam ieguvējam gadījumā būs runa nevis par lietas atmešanu, bet gan par tās atsavināšanu citam.

[8.5.4] Visbeidzot nav juridiski pamatots tiesas secinājums, ka līdz valsts vai pašvaldības īpašuma tiesības nostiprināšanai īpašnieks ir tiesīgs lūgt ierakstīt zemesgrāmatā vienīgi atzīmi par nekustamā īpašuma atmešanu, lai tādējādi apliecinātu šādu savu gribas izteikumu un publiski ticami informētu visas trešās personas par patieso tiesisko stāvokli, kāds pastāv attiecībā uz konkrēto nekustamo īpašumu līdz ieguvēja īpašuma tiesības nostiprināšanai.

Senāta judikatūrā jau atzīts, ka zemesgrāmatu atzīmju veidā nostiprina vienīgi tos tiesību nodrošinājumus un aprobežojumus, kuri izsmeļoši uzskaitīti Zemesgrāmatu likuma 45. pantā, tostarp šā panta 8. punktā norādītos „tiesību aprobežojumus un tiesību nodrošinājumus, kuriem citos likumos noteikts atzīmju veids”. Tas nozīmē, ka zemesgrāmatu atzīmju veidā ir nostiprināmi vienīgi tādi tiesību nodrošinājumi vai tiesību aprobežojumi, kuru nostiprināšana zemesgrāmatā ir tiešā veidā paredzēta likumā (sk. Senāta 2011. gada 9. februāra lēmuma lietā Nr. SKC-769/2011, C01204409, 10.3. punktu, 2012. gada 20. decembra lēmuma lietā Nr. SKC-2456/2012, C01197812, 7.3. punktu, 2014. gada 17. decembra lēmuma lietā Nr. SKC-3141/2014, C01190414, 5.1. punktu).

Pārbaudāmajā lēmumā nav norādīts un arī Senātam nav zināms tāds likums, kurā būtu paredzēta nekustama īpašuma īpašnieka tiesiska iespēja vai juridisks pienākums lūgt nostiprināt zemesgrāmatā „atzīmi par nekustamā īpašuma atmešanu”. Apstāklis, ka Notariāta likuma 306. panta ceturtajā daļā ir paredzēts zvērināta notāra kā valsts amatpersonas pienākums tostarp gādāt par to, lai, pamatojoties uz viņa taisīto notariālo aktu par mantojuma lietas izbeigšanu, uz mantojamās mantas sastāvā ietilpstošu nekustamu īpašumu zemesgrāmatā tiktu nostiprināta atzīme par bezmantinieku mantu (sk. Civillikuma 416. panta ceturto daļu), nenozīmē, ka nekustamā īpašuma atmešanas gadījumā īpašniekam kā privātpersonai ir pienākums gādāt par likumā neparedzētas zemesgrāmatu atzīmes nostiprināšanu zemesgrāmatā vai izpildīt kādu citu likumā neparedzētu pienākumu.

[9] Iepriekšminēto argumentu un apsvērumu dēļ pārbaudāmo lēmumu nevar atzīt par pamatotu, tāpēc tas ir atceļams.

Ņemot vērā lietderības apsvērumus un procesuālās ekonomijas principu, Senāts uzskata, ka bez pārbaudāmā lēmuma ir atceļams arī pirmās instances tiesas tiesneša lēmums, un nostiprinājuma lūgums nododams jaunai izskatīšanai Vidzemes rajona tiesā.

Tā kā abi lēmumi tiek atcelti, saskaņā ar Civilprocesa likuma 444.¹panta otro daļu SIA „Ēka-Centrs” ir atmaksājama drošības nauda 80euro, kuru tā samaksājusi par blakus sūdzību, kas iesniegta Vidzemes apgabaltiesai, un /Persona A/ ir atmaksājama drošības nauda 80euro, kuru tā samaksājusi par blakus sūdzību, kas iesniegta Augstākajai tiesai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 444.¹ panta otro daļu, 447. panta pirmo daļu, 447.¹ panta pirmo daļu, 448. panta pirmās daļas 2. punktu un 449. panta pirmo daļu, Senāts

nolēma

atcelt Vidzemes rajona tiesas tiesneša 2025. gada 3. oktobra lēmumu un Vidzemes apgabaltiesas 2026. gada 13. janvāra lēmumu un nodot nostiprinājuma lūgumu jaunai izskatīšanai Vidzemes rajona tiesā;

atmaksāt SIA „Ēka-Centrs” drošības naudu 80euro (astoņdesmit euro), kas samaksāta, iesniedzot blakus sūdzību par Vidzemes rajona tiesas tiesneša 2025. gada 3. oktobra lēmumu;

atmaksāt /Persona A/ (/Persona A/) drošības naudu 80 euro (astoņdesmit euro), kas samaksāta, iesniedzot blakus sūdzību par Vidzemes apgabaltiesas 2026. gada 13. janvāra lēmumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senators E. Kalniņš   Senators G. Ungurs   Senatore M. Senkāne